

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/21403,Konferencja-naukowa-Oblicza-prasy-Ziem-Zachodnich-po-1945-roku-Zielona-Gora-2425.html>
09.05.2024, 09:34

Konferencja naukowa „Oblicza prasy Ziem Zachodnich po 1945 roku” - Zielona Góra, 24-25 października 2012

W dniach 24–25 października 2012 r. w Zielonej Górze, pod honorowym patronatem Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbiety Polak, odbyła się konferencja naukowa „Oblicza prasy Ziem Zachodnich po 1945 roku”, zorganizowana przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu we współpracy z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną im. C. Norwida w Zielonej Górze, Wydziałem Humanistycznym Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Sulechowie.

Obrady toczyły się w sześciu częściach:

- Sesja I – Działania władz partyjnych i cenzury wobec treści umieszczanych w prasie oraz dziennikarzy w perspektywie ogólnopolskiej
- Sesja II – Oblicza prasy Ziemi Lubuskiej oraz województwa szczecińskiego w okresie Polski Ludowej
- Sesja III – Pismo „Nadodrze” w latach 1957 - 1989
- Sesja IV – Oblicza prasy Dolnego Śląska w okresie Polski Ludowej
- Sesja V – Prasa drugiego obiegu za Ziemiami Zachodnich
- Sesja VI – Prasa Ziem Zachodnich w okresie Polski Ludowej oraz po 1989 roku.

Referat wprowadzający wygłosił prof. Zbigniew Romek, który przedstawił system cenzury w PRL. Z kolei dr Sebastian Ligarski omówił działania władz PRL wobec środowiska dziennikarskiego. W kolejnych częściach (sesjach) konferencji referenci analizowali lub omawiali m.in. legalną prasę ukazującą się na Ziemach Zachodnich w okresie PRL, prasę wydawaną poza cenzurą w latach 70. i 80 oraz prasę regionalną, którą zaczęto wydawać po 1989 r. Wśród poruszonych zagadnień można wymienić referaty poświęcone różnym aspektom związanym z wydawaniem czasopisma „Nadodrze” (referaty Izabeli Korniluk, dr Dawida Kotlewskiego i Danuty Nowak), propagowaniu koncepcji programowych PZPR na łamach „Gazety Zielonogórskiej” w środowisku wiejskim (dr Daniel Koteluk) lub problematyce współczesnej prasy regionalnej (prof. Wiesław Hładkiewicz, dr Małgorzata Gogół). Tematem kilku referatów były zagadnienia dotyczące prasy na Dolnym Śląsku (prof. Marek Ordyłowski, dr Marta Pękalska, dr hab. Bożena Koredczuk, dr hab. Małgorzata Derkacz), w Zielonej Górze (prof. Ryszard Zaradny, dr Przemysław Bartkowiak, Ewa Majcherek),

Gorzowie Wlkp. (dr Przemysław Słowiński, dr Radosław Domke) i Szczecinie (dr Paweł Szulc).

Osobna sesja poświęcona została prasie niezależnej we Wrocławiu (dr Paweł Urbaniak), Gorzowie Wlkp. (dr Krzysztof Wasilewski), Krośnie Odrzańskim (Przemysław Zwiernik), prasie rolników indywidualnych (Andrzej W. Kaczorowski). Referowano też o stosunkach polityczno-kulturalnych z ZSRR na łamach czasopism drugiego obiegu (dr Eligiusz Podolan).

W czasie przeznaczonym na dyskusję głos zabierało wielu uczestników konferencji, którzy dzielili się swoimi uwagami lub polemizowali z referentami. Głos zabrali m.in. mec. Walerian Piotrowski, Maria i Andrzej Perlakowie, Andrzej Busse, prof. Bohdan Halczak oraz redaktorzy Janusz Koniusz i Edward Mincer.

PROGRAM KONFERENCJI

Dzień I 24 października 2012 r.

9.30–10.15 Otwarcie konferencji:

- **dr Andrzej Buck** – Dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. C. Norwida w Zielonej Górze
- **prof. nadzw. dr hab. Sławomir Kufel** – Dziekan Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego
- **dr Rafał Reczek** – Dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu
- **doc. dr inż. Izabela Wojewoda** – Prorektor do spraw rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie

10.15–11.30 Sesja I: Działania władz partyjnych i cenzury wobec treści umieszczanych w prasie oraz dziennikarzy w perspektywie ogólnopolskiej.

Prowadzenie: prof. nadzw. dr hab. Ryszard Zaradny (Uniwersytet Zielonogórski)

- 10.15–10.40 **prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Romek** (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk), *Cenzura prasy w Polsce Ludowej w latach 1944–1990. System, ludzie, metody.*
- 10.40–11.00 **dr Sebastian Ligarski** (Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN-KŚZpNP w Szczecinie), *Władze Polski Ludowej wobec dziennikarzy w latach 1944–1990.*

11.00–11.30 Dyskusja

11.30–12.00 Przerwa na kawę

12.00–14.50 **Sesja II: Oblicza prasy Ziemi Lubuskiej oraz województwa szczecińskiego w okresie Polski Ludowej.** Prowadzenie: dr Rafał Reczek (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Poznaniu)

- 12.00–12.15 **dr Przemysław Słowiński** (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim), *Prasa gorzowska w latach 1945–1953*.
- 12.15–12.30 **dr Radosław Domke** (Uniwersytet Zielonogórski), *Prasa gorzowska w latach 1948–1956*.
- 12.30–12.45 **prof. nadzw. dr hab. Ryszard Zaradny** (Uniwersytet Zielonogórski), *Prasa ukazująca się na terenie Zielonej Góry w latach 1945–1956*.
- 12.45–13.00 **prof. nadzw. dr hab. Marek Ordyłowski** (Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu), *Prasa na Dolnym Śląsku w latach 1945–1948*.
- 13.00–13.15 **dr Paweł Szulc** (Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Szczecinie), *W służbie ideologii. Szczecińska prasa w okresie stalinowskim*.
- 13.15–13.30 **dr Przemysław Bartkowiak** (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze), **Ewa Majcherek** (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie), *Wpływ cenzury na treści umieszczane w „Gazecie Zielonogórskiej” w pierwszej połowie lat 50. XX w.*
- 13.30–13.45 **dr Daniel Koteluk** (Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwieńsku), *Rola „Gazety Zielonogórskiej” w propagowaniu koncepcji programowych PZPR w społeczności wiejskiej w latach 1952–1956 w świetle karykatur*.
- 13.45–14.00 **dr Andrzej Buck** (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze), *Prasa studencka Zielonej Góry po roku 1975. Tendencje i nurty*.
- 14.00–14.15 **Marek Robert Górniak** (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Znaczenie prasy kościelno-religijnej w powojennych dziejach Środkowego Nadodrza (ze szczególnym uwzględnieniem obszaru obecnej diecezji zielonogórsko-gorzowskiej)*.

14.15–14.50 Dyskusja

14.50–15.50 Przerwa

16.00–17.15 Sesja II: Pismo „Nadodrze” w latach 1957–1989.

Prowadzenie: dr Andrzej Buck (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze)

- 16.00–16.15 **Izabela Korniluk** (Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze), *„Nadodrze” – organ prasowy Lubuskiego Towarzystwa Kultury. Działalność czasopisma pod auspicjami LTK*.
- 16.15–16.30 **dr Dawid Kotlearek** (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze), *Obraz Niemiec Zachodnich na łamach pisma „Nadodrze” (1957–1989)*.

- 16.30-16.45 **Danuta Nowak** (Uniwersytet Zielonogórski), *Obraz edukacji historycznej na Ziemiach Zachodnich, na łamach czasopisma „Nadodrze”.*

16.45-17.15 Dyskusja

17.15-17.30 Podsumowanie i zakończenie pierwszego dnia obrad

Dzień II 25 października 2012 r.

9.30-10.45 Sesja IV: Oblicza prasy Dolnego Śląska w okresie Polski Ludowej.

Prowadzenie: dr Przemysław Bartkowiak (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze)

- 9.30-9.45 dr **Marta Pękalska** (Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu), *Dodatki do prasy dolnośląskiej z lat 1945-1953 - charakterystyka zawartości i analiza formalna.*
- 9.45-10.00 **dr hab. Bożena Koredczuk** (Uniwersytet Wrocławski), *Miesięcznik „Śląsk” (1946-1948) narzędziem popularyzacji wiedzy i kultury regionalnej.*
- 10.00-10.15 **dr hab. Małgorzata Derkacz** (Uniwersytet Wrocławski), *„Nowe Sygnały” (1956-1957) ponadregionalny tygodnik społeczno-kulturalny.*

10.15-10.45 Dyskusja

10.45-11.30 Przerwa na kawę

11.30-13.30 Sesja V: Prasa drugiego obiegu na Ziemiach Zachodnich.

Prowadzenie: dr Agnieszka Łuczak (Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Poznaniu)

- 11.30-11.45 **dr Paweł Urbaniak** (Uniwersytet Wrocławski), *Prasa bezdebitowa we Wrocławiu w latach 1976-1989.*
- 11.45-12.00 **Przemysław Zwiernik** (Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Poznaniu), *„Solidarność Krośnieńska” w latach 1980-1982. Czasopismo niepokorne.*
- 12.00-12.15 **dr Krzysztof Wasilewski** (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Herberta w Gorzowie Wielkopolskim), *Gorzowska prasa drugiego obiegu w relacjach jej twórców, czytelników i przeciwników.*
- 12.15-12.30 **Andrzej W. Kaczorowski** (Biuro Historyczne NSZZ RI „Solidarność”), *Prasa chłopska drugiego obiegu 1980-1989 wydawana na Ziemiach Zachodnich.*
- 12.30-12.45 **dr Eligiusz Podolan** (Biblioteka Neofilologiczna Uniwersytet Zielonogórski), *Stosunki polityczno-kulturalne z ZSRR na łamach regionalnej prasy drugiego obiegu.*

12.45–13.30 Dyskusja

13.30–14.45 Przerwa

14.45–16.30 Sesja VI: Prasa Ziem Zachodnich w okresie Polskie Ludowej oraz po 1989 roku.

Prowadzenie: prof. nadzw. dr hab. Wiesław Hładkiewicz (Uniwersytet Zielonogórski)

- 14.45–15.00 **Dariusz Asienkiewicz** (Uniwersytet Zielonogórski), *Propagandowy obraz relacji PRL – NRD w latach 80. XX wieku w oficjalnej prasie regionalnej Ziem Zachodnich.*
- 15.00–15.15 **dr Grzegorz Nieć** (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), *„O książkę polską dla placówek antykwarycznych na Ziemiach Odzyskanych” – organizacja i funkcjonowanie sieci państwowych antykwariatów na Ziemiach Odzyskanych w latach 1951–1989 w świetle doniesień i komentarzy prasowych.*
- 15.15–15.30 **Anna Bielska**, *Środowisko i oblicze ideowe pisma katolickiego „Aspekty”.*
- 15.30–15.45 **prof. nadzw. dr hab. Wiesław Hładkiewicz** (Uniwersytet Zielonogórski), *Rola prasy regionalnej w kreowaniu tożsamości województwa lubuskiego w latach 1998–2002.*
- 15.45–16.00 **dr Małgorzata Gogół** (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego), *Współczesna prasa samorządowa w województwie lubuskim. Analiza periodyku „Region”.*

16.00–16.30 Dyskusja

16.30–17.00 Podsumowanie i zakończenie konferencji

Patronat Honorowy: Marszałek Województwa Lubuskiego

Zielona Góra, Sala Dębowa Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, ul. Wojska Polskiego 9

PLIKI DO POBRANIA

[Program konferencji \(pdf, 1.55 MB\)](#)

[Zaproszenie \(pdf, 5.08 MB\)](#)

[Plakat \(pdf, 2.1 MB\)](#)